

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Ecologische inventarisatie 't Zand 46, De Meern

projectnummer: 249.29.50.00.00

Van:
Onderwerp: Ecologische inventarisatie
Datum: 01-07-2019

KADER

Voor de locatie aan 't Zand 46, De Meern, wordt een plan opgesteld voor het realiseren van een viertal woningen en een woon-zorghuis met 26 tot 30 studio's.

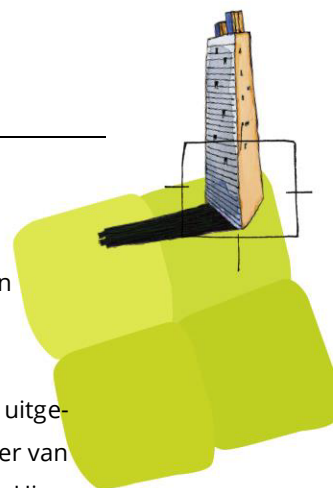
Om de uitvoerbaarheid van dit plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel van deze inventarisatie is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Hier toe is een veldbezoek uitgevoerd door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs en is de Nationale Database Flora en Fauna geraadpleegd. Het bezoek heeft plaats gevonden op 16 mei 2019. De weersomstandigheden waren licht bewolkt, droog, matige wind en 17° Celsius. Daarnaast is het plangebied nog bezocht op 29 mei, 12 juni en 20 juni 2019 voor nader ecologisch onderzoek. Dit rapport geeft de bevindingen en conclusies weer.

PLANGEBIED

Het plangebied betreft een aantal aan elkaar grenzende percelen ten oosten van 't Zand en ten noorden van de Groenedijk, met ingang aan 't Zand 46. De percelen zijn kadastraal bekend als VLEUTEN F 7331, 7332, 5963, 5959 en 3344. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 7.000 m² met een bebouwd oppervlak van 2.700 m².

Het noordelijk deel van het plangebied bestaat uit een braakliggend veld met begroeiing van grassen en ruigte. Op het middendeel van het terrein is een kassencomplex aanwezig waarin caravans worden gestald. Dit gebouw heeft wanden van damwandplaten, een metalen draagconstructie en een dak van glas. In het zuidelijk deel bevindt zich een opstal waarin tijdelijk een wijnhandel is gevestigd. Dit gebouw is opgetrokken uit wanden van bakstenen en een golfplaten zadeldak. Ten zuiden en westen van het stenen gebouw bevindt zich met klinkers verhard oppervlak dat dienst doet als par-

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

keerplaats en opslagruimte. De enige houtige beplanting in het plangebied is een braamstruweel langs de oostrand van de kassencomplex. Permanent oppervlaktewater ontbreekt in het plangebied. Het plangebied bevindt zich in de bebouwde kom van De Meern. Ten westen hiervan bevinden zich woningen aan de straat 't Zand, en aan de overzijde van de straat een parkachtig recreatiegebiedje. Ten zuiden en noorden van het plangebied bevinden zich woonhuizen en bedrijfspanden. Aan de oostzijde grenst het plangebied aan een laagstamboomgaard.

Figuur 1. Impressie van het plangebied (foto's 14 mei 2019)

Het plan voorziet in de bouw van een viertal woningen en een woon-zorghuis met 26 tot 30 studio's. Voor de ontwikkeling wordt de huidige bebouwing gesloopt en wordt grond vergraven. Er zal in het plangebied aardgasvrij gebouwd worden of worden aangesloten op het stadsverwarmingsnet dat al in de buurt ligt.

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreft:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);

- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de Nationale Database Flora en Fauna² (NDFF) via Quickscanhulp.nl³ (© NDFF - quickscanhulp.nl 14-05-2019 10:08:37) blijkt dat binnen een straal van een kilometer rond het plangebied verschillende beschermde planten- en diersoorten bekend zijn. Het betreft vaatplanten, vogels met jaarrond beschermde nesten, amfibieën, zoogdieren en vissen. Indien van toepassing worden relevante soorten in de onderstaande tekst besproken.

Planten

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het plangebied beperkte natuurwaarde heeft, vanwege de het grote aandeel van bebouwing en verharding. In het midden- en zuiddeel is nauwelijks begroeiing aanwezig, behoudens enkele smalle grasranden langs de westelijke parkeerplaats. Het noordelijke deel bestaat uit braakliggend terrein met een ruige begroeiing van hoge grassen zoals rietzwenkgras en ijle dravik, en plaatselijk bramen. Hierin komen hoge kruiden voor zoals fluitenkruid, grote brandnetel en bijvoet. Plaatselijk is de begroeiing veel opener en lager, met kruiden zoals zachte ooievaarsbek, smalle wikke en zomerfijnstraal. Dit zijn algemene planten van voedselrijke tot matig voedselarme grond.

Uit de omgeving is het voorkomen bekend van de beschermde plantensoorten groot spiegalklokje, wilde ridderspoor en kluwenklokje (quickscanhulp.nl). Kluwenklokje komt voor op zandige kaden en oeverwallen langs de rivieren, en deze soort verwildert ook wel uit tuinen. De vindplaatsen nabij Utrecht betreffen niet-wilde exemplaren⁴. Groot spiegalklokje komt voor op open, zonnige, vochtige, stikstofarme, matig voedselrijke bodems, onder andere op braakliggende terreinen. Wilde ridderspoor heeft vergelijkbare groeiplaatsen en heeft daarbij voorkeur voor kalkrijke zavel en lichte klei.

² De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

³ Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de NDFF wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel voor ervaren ecologen om te bepalen of een beschermde soort wel of niet in het plangebied kan voorkomen. Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand waarnemingen van beschermde soorten zijn gedaan in relatie tot het plangebied. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt.

⁴ Gegevens NDFF, <https://www.verspreidingsatlas.nl/0191#>

Deze soorten zijn niet aangetroffen in het braakliggende deel van het plangebied tijdens het veldbezoek op 14 mei en tijdens het veldbezoek op 20 juni. De aanwezigheid van deze soorten kan daarom uitgesloten worden. Er zijn geen andere beschermde plantensoorten bekend uit de naaste omgeving, en deze zijn ook niet te verwachten gezien de inrichting van het plangebied.

Vogels

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen van verschillende soorten vogels met jaarrond beschermde nesten bekend zoals huismus, gierzwaluw en enkele soorten roofvogels en uilen (Quickscanhulp.nl). In het plangebied ontbreken bomen waarin eventueel nest- of verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig kunnen zijn. Voor gierzwaluw is de bebouwing niet geschikt vanwege de lage en horizontale invliegopeningen. In het stenen gebouw zijn wel openingen onder het golfplaatdak en langs de daklijsten aanwezig die huismus toegang kunnen bieden tot potentiële nest- of verblijfplaatsen. Er zijn geen potentiële nestplaatsen voor andere soorten met jaarrond beschermde nesten, zoals roofvogels of uilen, aanwezig.

Om de aan- of afwezigheid van huismus te bepalen is aanvullend onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek naar huismus is uitgevoerd volgens de werkwijze zoals beschreven in het kennisdocument van Huismus⁵. Het plangebied is op vier ochtenden bezocht, wanneer de activiteit van huismussen het hoogste is. Daarbij is specifiek gelet op huismussen met nestindicerend gedrag (zoals huismussen met nestmateriaal en zingende mannetjes). Het onderzoek vond plaats op de ochtenden van 16 mei, 29 mei, 12 juni en 20 juni 2019 en is uitgevoerd door één persoon (ecoloog, broedvogelkundige). De weersomstandigheden tijdens het onderzoek worden weergegeven in tabel 1.

Tabel 1. Weersomstandigheden tijdens de huismusinventarisaties

Datum	Tijdsduur	Zonsopkomst	Weer	Temperatuur
16-05-2018	07:30 – 08:30 uur	05:44 uur	licht bewolkt, matige wind	17°C
29-05-2018	07:45 – 08:45 uur	05:27 uur	onbewolkt, zwakke wind	12°C
12-06-2019	07:05 – 08:05 uur	05:18 uur	half bewolkt, matige wind	15°C
20-06-2019	06:45 – 07:45 uur	05:18 uur	grotendeels bewolkt, zwakke wind, tussen 7:05 en 7:10 uur lichte regen	15°C

Tijdens geen van de bezoeken is huismus in het plangebied waargenomen. Ook bij de gebouwen langs 't Zand en de Groenedijk om het plangebied zijn geen huismussen waargenomen. Een jaarrond beschermde nestplaats van huismus kan worden uitgesloten in het plangebied.

Het plangebied is hooguit matig geschikt als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten. In het zuid- en middendeel is vrijwel geen groen aanwezig, echter wel buiten het plangebied

⁵ BIJ12 (2017). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus* Versie 1.0 juli 2017, BIJ12, Utrecht.

in aangrenzende tuinen. Het noordelijk braakliggend gebied is wel geschikt als foerageergebied voor soorten als sperwer en ransuil.

In het plangebied zijn enkele algemene soorten waargenomen zoals merel, Turkse tortel en groenling, waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Deze soorten kunnen hier broeden en foerageren.

Vleermuizen

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen van verscheidene soorten vleermuizen bekend, zoals gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis en laatvlieger (Quickscanhulp.nl). In het stenen gebouw zijn openingen onder het golfplaatdak en langs de daklijsten aanwezig die vleermuizen toegang kunnen bieden tot potentiële nest- of verblijfplaatsen. De kassencomplex is niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen vanwege de grote temperatuurschommelingen in het gebouw en omdat donkere schuilplaatsen ontbreken. In het plangebied ontbreken bomen waarin eventueel verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig kunnen zijn.

Het noordelijke deel van het plangebied is verder geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Brede watergangen en lijnvormige structuren van opgaande beplanting ontbreken, zodat een potentiële (onmisbare) vliegroute voor vleermuizen kan worden uitgesloten in het plangebied.

Grondgebonden zoogdieren

Er zijn negen soorten beschermde grondgebonden zoogdieren bekend in de nabije omgeving (Quickscanhulp.nl, 0-1 kilometer). Het betreft soorten die alle bij ruimtelijke ontwikkelingen zijn vrijgesteld van de verbodsartikelen van de Wnb in de provincie Utrecht. In het plangebied kunnen enkele van deze soorten, zoals egel, bosmuis en huisspitsmuis, voorkomen.

Voor steenmarter, bekend uit de wijdere omgeving (1-5 kilometer, Quickscanhulp.nl), is het plangebied matig geschikt als verblijfplaats of foerageergebied. Tijdens het veldbezoek zijn echter geen sporen zoals uitwerpselen, voedselresten of prooiresten aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van een verblijfplaats deze soort. Hooguit foerageert steenmarter af en toe in het plangebied.

Andere niet-vrijgestelde (en dus beschermde) grondgebonden zoogdiersoorten zijn niet te verwachten gezien de inrichting van het gebied en de ligging in bebouwd gebied.

Overige beschermde diersoorten

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van zes soorten amfibieën (Quickscanhulp.nl). Dit betreft algemene soorten zoals bruine kikker en gewone pad, waarvoor in de provincie Utrecht een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt. Voortplantingswater voor amfibieën ontbreekt in het plangebied. Het noordelijk deel van plangebied vormt wel geschikt landbio-

toop voor deze vrijgestelde amfibiesoorten. De niet-vrijgestelde soort betreft vroedmeesterpad. Dit betreft een soort van ruderaal terrein (groeven), halfnatuurlijke graslanden en steden en dorpen, met daarin stenige, open hellingen. Het plangebied is niet geschikt voor deze soort.

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de vissoort grote modderkruiper. Het voorkomen van deze soort in het plangebied is uitgesloten omdat permanent oppervlaktewater niet aanwezig is.

Beschermde soorten uit andere soortgroepen zijn niet bekend uit het plangebied (Quickscanhulp.nl) en niet te verwachten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop.

TOETSING

Negatieve effecten op beschermde plantensoorten als gevolg van het plan treden niet op.

Bij uitvoering van het plan gaan geen jaarrond beschermde nest- of verblijfplaatsen van vogels verloren. Mogelijk gebruiken sommige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals sperwer en ransuil het plangebied als foerageergebied. Het betreffende gebied betreft slechts een klein onderdeel van eventueel foerageergebied en in de omgeving is in ruime mate alternatief en bovendien hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten ten aanzien van foerageergebied van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten kunnen daarom worden uitgesloten.

Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen in gebruik zijnde nesten van vogels (andere dan de jaarrond beschermde) in het plangebied en de directe omgeving worden vernietigd of verstoord. Dit is bij wet verboden. Vernietiging en verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Door de sloop van het stenen gebouw mogelijk verblijfplaatsen voor vleermuizen verloren. Een negatief effect ten aanzien van huismus en vleermuizen als gevolg van de sloop is niet uitgesloten. Om na te gaan of verblijfplaatsen van vleermuizen daadwerkelijk aanwezig zijn, is nader onderzoek nodig. Op basis van het onderzoek kan worden bepaald of een ontheffing van de Wnb moet worden aangevraagd.

Mogelijk gebruiken vleermuizen het noordelijk deel van het plangebied als foerageergebied. Het betreft slechts een klein onderdeel van eventueel foerageergebied en bovendien wordt verwacht dat het plangebied niet volledig ongeschikt wordt als foerageergebied, mits bij de verlichting rond de nieuwe bebouwing rekening wordt gehouden met vleermuizen. Dit kan door inzet van gerichte armaturen en gebruik van bewegingssensoren. In de omgeving is bovendien in ruime mate alterna-

tief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vleermuizen door verlies van foerageergebied zijn daarmee uitgesloten.

Mogelijk gebruikt steenmarter het plangebied als foerageergebied. Het betreft dan slechts een zeer klein onderdeel van een foerageergebied, en in de omgeving is in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig. Een negatief effect op steenmarter is daarom uitgesloten. Er treden geen negatieve effecten op ten aanzien van andere beschermde niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdiersoorten.

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen tot slot verblijfplaatsen van enkele algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden vernietigd en verstoord. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten beschermde soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Utrecht. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb. De hierboven beschreven maatregel voor beschermde reptielen en amfibieën beperken het risico van een nadelig effect op algemenere soorten vrijwel volledig.

Het voorkomen van beschermde soorten uit andere soortengroepen in de omgeving is niet bekend en deze soorten zijn ook niet te verwachten. Op basis hiervan worden negatieve effecten voor deze soorten uitgesloten.

Gebiedsbescherming

Voor het onderhavige plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

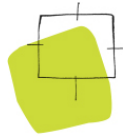
WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen en planen met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

PROVINCIAAL RUIMTELIJK NATUURBELEID

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur genoemd) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het nationale natuurbeleid. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is uitgewerkt in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013 - 2028 en de Provinciale Ruimtelijk Verordening, Provincie Utrecht 2013 (geconsolideerd 10 december 2018). In het NNN staat natuur

voorop en ontwikkelingen zijn daarom alleen onder strikte voorwaarden toegestaan. Nieuwe ontwikkelingen in het NNN mogen per saldo niet leiden tot significante aantasting van het NNN, tenzij er een groot openbaar belang is én alternatieven ontbreken ('Nee, tenzij'-regime).

Natuur buiten het NNN

Naast het NNN wijst de provincie Utrecht ook landbouwgronden aan als Groene Contour. Gronden die zijn aangewezen als Groene Contour wil de provincie Utrecht omvormen tot natuurgebied om daarmee het NNN te versterken. Na realisatie wordt de nieuwe natuur opgenomen als onderdeel van het NNN.

INVENTARISATIE

De gronden van het plangebied zijn niet aangewezen als in het kader van de Wnb of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid beschermd gebied. Op circa 12 kilometer ten zuiden van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek. Op 4 tot 5 kilometer afstand ten noorden, westen en zuiden van het plangebied liggen gronden die zijn aangewezen als NNN en Groene Contour.

TOETSING

Het plangebied ligt op grote afstand van ten opzichte van in het kader van Wnb en provinciaal ruimtelijk natuurbeleid beschermde gebieden.

Op deze afstand is in potentie alleen een effect van stikstofdepositie op beschermde Natura 2000-gebieden te verwachten. Het plan zorgt echter voor weinig stikstofuitstoot. Op de grote afstand van meer dan 12 kilometer zijn effecten van bouwactiviteiten en verkeer tijdens en na realisatie van het lage aantal woningen niet te verwachten. Door de keuze voor gasloos bouwen, zal de stikstofuitstoot voor verwarming ook nihil zijn. Andere effecten zijn vanwege de ruime afstand en de aard van de ontwikkelingen uit te sluiten. Negatieve effecten op in het kader van Wnb en provinciaal ruimtelijk natuurbeleid beschermde gebieden kunnen dan ook op voorhand worden uitgesloten.

Conclusie

Uit de ecologische inventarisatie is naar voren gekomen dat een nader onderzoek naar vleermuizen nodig is om de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen in de te slopen bebouwing vast te stellen. Aan de hand van het nader onderzoek kan bepaald worden of het aanvragen van een ontheffing op de Wnb nodig is.

Van de overige soortgroepen is een voldoende beeld ontstaan. Een ontheffing voor deze soorten is niet nodig. Wel moet bij de planning van de werkzaamheden rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels.

Verder adviseren we om bij de verlichting rond de nieuwe bebouwing rekening te houden met vleermuizen. Dit kan door inzet van gerichte armaturen en gebruik van bewegingssensoren.

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden en in het kader van het provinciaal ruimtelijk beleid beschermde natuurgebieden treden niet op. Het plan is op het punt van gebiedenbeleid niet in strijd met de Wnb. Ook is het plan op het punt van provinciaal natuurbeleid niet in strijd met de Provinciale Ruimtelijk Verordening (Provincie Utrecht 2013, geconsolideerd 10 december 2018).